

Міністерство освіти і науки України
Харківський автомобільно-дорожній технікум
Лозівська філія

ДИСЦИПЛІНА: ОСНОВИ АУДИТУ

ЛЕКЦІЯ 3

ЛЕКЦІЯ 3

ТЕМА: Основна мета аудита. Історія аудита. Необхідність аудита в умовах ринкової економіки. Нормативно-правове забезпечення аудита в Україні. Можливість одержання сертифіката аудитора. Аудиторська палата України. Права й обов'язки аудиторів.

Дидактична мета:

1. Навчальна: закріпити знання попередньої теми і нового матеріалу; вивчити мету та історію аудиту.

2. Розвиваюча: розвивати творче мислення та зацікавленість у застосуванні набутих знань.

3. Виховна: сприяти формуванню пізнавального інтересу до даної теми.

4. Методична: застосування різних форм і методів навчання на заняттях з дисципліни «Основи аудиту».

Завданням заняття є:

ЗНАТИ: мету аудиту, історію виникнення аудиту, підходи до створення нормативно-правової бази регулювання аудиторської діяльності, порядок сертифікації аудиторів, структуру АПУ, права та обов'язки аудиторів.

ВМІТИ: дати визначення аудиторської діяльності, користуватися Законом України «Про аудиторську діяльність» при визначенні основних положень щодо здійснення аудиторської діяльності, відрізнити аудит від супутніх аудиту послуг.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

ФРОНТАЛЬНЕ ОПИТУВАННЯ:

1. Дайте визначення аудиторських свідчень.
2. Які види доказів знаєте?
3. Назвіть класифікацію аудиторських свідчень.
4. Що таке письмове пояснення?
5. Коли застосовується експертна оцінка?
6. Які методи застосовують під час отримання аудиторських свідчень.
7. Коли проводять контрольний замір?
8. З якою метою проводиться аудиторська перевірка щодо інвентаризації на підприємстві.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- 1. Основна мета аудита.**
- 2. Історія аудита.**
- 3. Необхідність аудита в умовах ринкової економіки.**
- 4. Нормативно-правове забезпечення аудита в Україні.**
- 5. Можливість одержання сертифіката аудитора.**
- 6. Аудиторська палата України.**
- 7. Права й обов'язки аудиторів.**

Нормативні документи:

Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року із змінами і доповненнями.

МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів».

Статут Аудиторської палати України, прийнятий на засіданні Аудиторської палати України 28 жовтня 1993 р.

1. Основна мета аудиту

Згідно із МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів»

метою аудиту фінансової звітності

є висновок про те, чи відповідає вона в усіх суттєвих аспектах інструкціям, які регламентують порядок підготовки і подання фінансових звітів.

Основна мета аудиту

це формування професійної думки аудитора щодо достовірності первинних даних про факти господарського життя, повноти та своєчасності відображення цих даних в обліку, правильності ведення обліку відповідно до бухгалтерських стандартів та складання на основі цих даних фінансової звітності, узагальнення сформованої думки в аудиторському звіті, аудиторському висновку, який надається замовнику.

2. Історія аудиту

Професія аудитора є досить популярною і престижною, хоча й молодою. Слово “аудит” для нас не нове і вже знайоме, виникло понад дві тисячі років тому і походить від латинського слова “audio” – “вислуховувати”, а “аудитор” (“auditor”) – означає “той, що слухає”. Отже зміст слова “слухач” вказує на особливу довіру у взаємовідносинах аудитора зі своїми клієнтами і означає уважність, добропорядність, співчутливість, зацікавленість у справах клієнта, який звернувся до аудитора. Першоосновне завдання аудитора полягало у здійсненні перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку.

В еволюції аудиту з певною часткою умовності можна виділити такі етапи:

1 етап - до 1600 р.

2 етап - 1600 – 1850 р.р.

3 етап - 1850 – 1905 р.р.

4 етап - 1905 – 1940 р.р.

5 етап - 1940 – 1960 р.р.

6 етап - 1960 р. – донині

3. Необхідність аудиту в умовах ринкової економіки.

Необхідність проведення аудиту

зумовлюється потребою користувачів в інформації про реальний фінансовий стан суб'єктів господарювання.

Користувачами цієї фінансової інформації можуть бути:

внутрішні (власники, адміністрація, персонал);
зовнішні (контрагенти - дебітори та кредитори, державні органи та позабюджетні фонди).

4. *Нормативно-правове забезпечення аудиту в Україні.*

Аудиторська діяльність в Україні здійснюється відповідно до великої кількості нормативних документів, які можна об'єднати у дві групи:

1) державні, галузеві та інші законодавчі акти (закони України, положення, інструкції, методичні рекомендації тощо) стосовно бухгалтерського обліку, фінансової звітності, оподаткування, господарської діяльності, права тощо.

2) закони України, аудиторські стандарти, нормативи та інші регулятори, які стосуються безпосередньо аудиторської діяльності.

Основні нормативні документи *першої групи*:

- 1) Господарський кодекс України;
- 2) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 3) Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
- 4) НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- 5) Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності;
- 6) План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
- 7) Податковий кодекс України;
- 8) Чинні П(С)БО 6-34;
- 9) Цивільний кодекс України тощо.

Основні нормативні документи другої групи:

- 1) Закон України «Про аудиторську діяльність»;
- 2) Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту (МСА), огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, редакція 2010 року у двох частинах, українськомовна версія (для здійснення аудиторської діяльності з 01 травня 2011р.);
- 3) Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту (МСА), огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, редакція 2014 року у двох частинах, українськомовна версія (для здійснення аудиторської діяльності з 01 травня 2014р.);
- 4) Кодекс етики професійних бухгалтерів (КЕПБ) українськомовна чинна версія КЕПБ, переглянутого у липні 2009 року;
- 5) офіційні роз'яснення Аудиторської палати України щодо окремих питань по застосуванню стандартів аудиту;
- 6) інші нормативні акти, прийняті АПУ.

5. Можливість одержання сертифіката аудитора.

Згідно із п.1 ст.4 Закону України «Про аудиторську діяльність» аудитором може бути фізична особа, яка має сертифікат, що визначає його кваліфікаційну придатність на заняття аудиторською діяльністю на території України.

Постійне обов'язкове удосконалення професійних знань сертифікованих аудиторів є однією з умов подовження терміну дії сертифікату аудитора. Цей сертифікат, який видається аудиторіві для проведення аудиту всіх видів підприємств, крім банків та банківських установ (донедавна використовувалась назва Серія А). Для здійснення аудиторських перевірок банків та банківських установ необхідно мати інший сертифікат (Серія Б), кваліфікаційні вимоги для отримання якого визначаються АПУ з погодженням із Державним банком України.

Аудитор

висококваліфікований спеціаліст у сфері обліку та контролю, фінансів й аналізу, економіки та права, який має повноваження здійснювати аудиторську діяльність підприємств на договірній основі з подальшим наданням офіційних висновків.

Для отримання сертифіката претендент подає до АПУ або до регіонального відділення (РВ) АПУ необхідні документи, які реєструє Секретаріат АПУ або РВ АПУ у спеціальному журналі.

Аудитором може бути громадянин України, який має кваліфікаційний сертифікат на право займатися аудиторською діяльністю.

Сертифікації аудиторів присвячено ст.10 Розділ II Закону України «Про аудиторську діяльність».

Право на отримання сертифіката мають кандидати, які мають:

- повну вищу економічну або юридичну освіту, документ про здобуття якої визначається в Україні (не нижче освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста чи магістра);
- необхідні знання з питань аудиту, бухгалтерського обліку, фінансів, економіки, оподаткування, та господарського права;
- досвід роботи не менше 3-х років підряд на посадах ревізора, бухгалтера, юриста, фінансиста, економіста, асистента (помічника) аудитора;
- успішно скласти письмовий кваліфікаційний іспит.

ст. 10 Закону України «Про аудиторську діяльність»

Визначено, що сертифікацією аудиторів займається виключно аудиторська палата України. Кваліфікаційний іспит проводиться за програмою, затвердженою АПУ. Білет охоплює два етапи. Перший етап – письмове тестування, другий етап – письмове розв'язування практичних завдань. Результати першого етапу – повідомляють кандидатам упродовж двох тижнів. Одночасно особам, що успішно склали перший етап кваліфікаційного іспиту, повідомляють час і місце проведення другого етапу кваліфікаційного іспиту. Результати другого етапу кваліфікаційного іспиту повідомляють упродовж одного місяця.

**ст.10 Закону України
«Про аудиторську діяльність»**

Особи, які не склали іспит, мають право повторно скласти його не раніше як через рік після цієї спроби. Результат успішно складеного першого етапу кваліфікаційного іспиту дійсний упродовж одного року.

**Термін дії сертифіката не
перевищує 5 років.**

**Продовження терміну чинності
сертифіката здійснюється через п'ять
років за підсумками контрольного
тестування за фахом у порядку
встановленому АПУ.**

6. Аудиторська палата України.

В Україні питання, пов'язані з діяльністю та професійним захистом аудиторів регулюють: Аудиторська палата України (АПУ) та Спілка аудиторів України. АПУ очолює аудиторську діяльність в Україні. Вона розташована у м. Київ.

Відповідно до законодавства АПУ є *неурядовим органом* та створюється і функціонує як незалежний самостійний орган на засадах самоврядування, є юридичною особою та має свій *Статут*.

Контроль за діяльністю секретаріату здійснює *Спостережна рада АПУ.*

При Спостережній раді створено шість комісій. До роботи в комісіях АПУ залучаються експерти, які не є членами АПУ.

АПУ формується на п'ять років з 20 осіб шляхом делегування до її складу:

10 представників, визначених ст.13 Закону України «Про аудиторську діяльність» від державних органів, а саме по одному представнику;

10 висококваліфікованих аудиторів з безперервним стажем аудиторської діяльності не менше п'яти років, представники фахових навчальних закладів та наукових організацій.

Права аудиторів і аудиторських фірм:

1) Самостійно визначати форми і методи аудиту на підставі діючого законодавства, існуючих норм і стандартів, умов договору з замовником, професійних знань і досвіду.

2) Одержувати необхідні документи, що мають відношення до предмета перевірки і знаходяться як у замовника, так і у третіх осіб. Треті особи, що мають у своєму розпорядженні (банки, постачальники і т.п.) документи щодо предмета перевірки, зобов'язані надати їх за вимогою аудитора (ауд. фірми). Зазначена вимога повинна бути офіційно засвідчена замовником.

3) Одержувати необхідні пояснення в письмовій чи усній формі від керівництва і працівників замовника.

4) Перевіряти первинну документацію з обліку фінансово-господарської діяльності замовника, облікові реєстри, перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, проводити інвентаризацію готівки в касах, цінних паперів, матеріальних цінностей, жадати від керівництва проведення контрольних оглядів вимірів виконаних робіт, визначення якості продукції.

5) Залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю, крім тих, котрі працюють у замовника, перебувають з ними в родинних стосунках, чи ведуть спільний бізнес.

Обов'язки аудиторів і аудиторських фірм:

1) Належним чином надавати аудиторські послуги, перевіряти стан бухгалтерського обліку і звітності замовника, їх достовірність, повноту і відповідність чинному законодавству та встановленим нормативам.

2) Повідомляти власників, уповноважених ними осіб, замовників про виявлені під час проведення аудиту недоліки ведення бухгалтерського обліку і звітності.

3) Зберігати в таємниці інформацію, отриману при проведенні аудиту та виконанні інших аудиторських послуг. Не розголошувати відомостей, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб.

4) Відповідати перед замовником за порушення умов договору відповідно до чинних законодавчих актів України.

5) Обмежувати свою діяльність наданням аудиторських послуг та іншими видами робіт, які безпосередньо стосуються надання аудиторських послуг у формі консультацій, перевірок або експертиз.

Закріплення нових знань

Фронтальне опитування:

1. Які нормативні документи регулюють аудиторську діяльність в Україні?
2. Що відносяться до повноважень Аудиторської палати України?
3. Які комісії діють у складі АПУ?
4. Які аудиторські фірми мають право на здійснення аудиторської діяльності?
5. Хто здійснює сертифікацію аудиторів?
6. Наявність яких спеціалістів передбачає типова організаційна структура управління аудиторською фірмою?

Підсумки заняття

Закріпивши знання, продовжіть відповідь:

Я знаю....

Я вмію....

Я нового дізнався...,

Я попрацюю над...

Домашнє завдання

Вивчити і опрацювати новий матеріал.

Законспектувати СРС: Закон України «Про аудиторську діяльність». Аудиторська палата України. Міжнародні організації аудиторів. Підготовка і підвищення кваліфікації аудиторських кадрів. Заходи щодо виїзду на об'єкт перевірки.

Література:

1.Виноградова М.О. Аудит: навч.посіб./М.О.Виноградова, Л.І.Жиднєва – К.: «Центр учбової літератури», 2014.- 656с. [ст. 48-77].

2. Огійчук М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. Аудит: організація і методика: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Алерта, 2012. – 664 с. [ст. 18-19].

